

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöprövningsdelegationen

Beslut
2020-02-05

Diarienummer
551-3675-2019
Dossienummer
1499-1193

Sida
1(20)

Falköpings jakt- och sportskytteklubb
Att: Daniel Tiverman
daniel.tiverman@telia.com

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT R4
INKOM: 2020-03-13
MÅLNR: M 1167-20
AKTBIL: 3

Omprövning av villkor i tillstånd för anläggning av skjutbana på fastigheten Falköpings-Gunnestorp 5:4 i Falköpings kommun

Miljöprövningsdelegationens beslut

Omprövning

Miljöprövningsdelegationen omprövar villkor i tillståndet givet den 10 mars 1988 vid Länsstyrelsen i Skaraborgs län (dnr 2430-1025-88) till anläggning av skjutbana på fastigheten Falköpings-Gunnestorp 5:4 i Falköpings kommun.

Omprövningen avser frågan om buller samt vid vilka tider som verksamheten får bedrivas (villkor 2 och 3). Tillståndet ändras så att nytt villkor 6 tillkommer, villkor 2 och 3 upphävs och ersätts med provisoriska föreskrifter under en prövotid samt att följande utredningskrav tillkommer, enligt nedan.

Nytt villkor

6. Högst 64 000 skott får skjutas per kalenderår. Av dessa får högst
 - a. 32 000 skott vara hagel på banorna 2 (skeet-trap-sporting), 3 (trap), 5 (viltmål 80 m) och jaktstig.
 - b. 7 000 skott vid älgskytte på banorna 5 (viltmål 80 m) och 6 (inskjutning 80 m).

Upphävda villkor

Villkor 2 och 3 i grundtillståndet från den 10 mars 1988 upphävs och ersätts under prövotiden av P1 och P2.

En prövotid gäller för vissa frågor

Miljöprövningsdelegationen skjuter under en prövotid upp avgörandet av slutliga villkor för bullerpåverkan och skyddsåtgärder för att minska buller samt verksamhetstider. Detta görs med stöd av 22 kap. 27 § första stycket miljöbalken.

Falköpings jakt- och sportskytteklubb (klubben) ska under prövotiden genomföra följande:

- U1. Utreda vilka bullerdämpande åtgärder och andra åtaganden som kan göras för att minska påverkan av buller vid närbelägna bostäder. Utgångspunkten

bör vara att innehålla de lägre värden för buller som anges i Naturvårdsverket allmänna råd om buller från skjutbanor (NFS 2005:15). Utredningen ska innehålla följande.

- a) En uppdaterad eller kompletterande bullerutredning som redovisar bullerspridning från de vapenslag och kalibrar som är aktuella vid respektive banor, inklusive bullerspridning från jaktstig och kaliber .357 på pistolbanan. Bullerutredningen ska även visa på vilka resultat bullerdämpande åtgärder kan resultera i.
- b) En redogörelse för vilka bullerdämpande åtgärder som kan vidtas vid respektive bana avseende val av kaliber, ljuddämpande vapen, utformning av skjuthus, skärmar och vallar samt övriga bullerdämpande åtgärder.
- c) En redogörelse för vilken bullerdämpande effekt (i dBAI) respektive åtgärd skulle innebära.
- d) Uppgifter om kostnad för att vidta respektive åtgärd.
- e) En bedömning av vilka åtgärder klubben anser är skäligen att vidta samt en tidplan för när åtgärderna kan vara vidtagna. Bedömningen ska innehålla en utförlig motivering till angivna åtgärder och tidsplan. Även om vissa åtgärder inte bedöms som skäligen ska det utförligt motiveras.

U2. Utredda vilka tider för olika typer av skjutverksamhet klubben anser ska fastställas. Utgångspunkten bör vara två skjutfria dagar i veckan, en vardag samt söndag, skjutfria större helger och en skjutfri period under sommaren. Klubben ska föreslå villkor för när i veckan och på året olika verksamheter (bana/aktivitet/vapenslag/ammunition) får bedrivas och ange tidsbegränsningar.

Redovisning av utredningsuppdragen samt förslag till slutliga villkor ska lämnas till Miljöprövningsdelegationen **senast 1 år efter det att detta beslut har fått laga kraft.**

Provisoriska föreskrifter under prøvotiden

Under prøvotiden och till dess Miljöprövningsdelegationen beslutar om något annat gäller följande provisoriska föreskrifter.

- P1. Skjutning får inte ske med vapen och ammunition som ger upphov till högre ljudnivåer än vad som framgår av bullerutredningen från den 19 maj 2011¹.
- P2. Verksamheten får endast bedrivas under perioder, dagar och tider som anges i tabellen nedan. Skjutverksamhet får dock inte förekomma

¹ Genomförd av WSP Akustik på uppdrag av Falköpings Jakt- och sportskytteklubb.

- under perioden 15 juni - t.o.m. den 15 augusti samt
- på helgdagar samt på påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsaftnar.

Med sommarhalvår avses perioden fr.o.m.1 april - t.o.m. 14 juni samt fr.o.m. 16 augusti - t.o.m. 30 september och med vinterhalvår avses perioden fr.o.m.1 oktober - t.o.m. 31 mars.

Bana/aktivitet	Typ	Period	Dag ¹	Tid
1, pistolbana	pistol kal .22 ¹	sommarhalvår	måndag, tisdag, torsdag	9–18
			onsdag	9–20
			lördag	9–15
		vinterhalvår	onsdag	9–20
			lördag	9–15
2, skeet-trap-sporting och 3, trap	hagel	sommarhalvår	måndag, tisdag, torsdag	16–18
			onsdag	9–20
			lördag	9–15
		vinterhalvår	onsdag	9–20
			lördag	9–15
4, viltmål 50 m, 5, viltmål 80 m 6, inskjutning 80 m	kula	sommarhalvår	måndag, tisdag, torsdag	16–18
			onsdag	9–20
			lördag	9–15
		vinterhalvår	onsdag	9–20
			lördag	9–15
jägarexamen		april-maj	måndag torsdag	16–18 9–20
jaktstig	hagel	hela året	två lördagar per år	9–15
alla	tävling ²	hela året	två söndagar per år	9–15

1). Annan kaliber med motsvarande eller lägre ljudnivå kan godtas.

2). Tillsynsmyndigheten ska informeras om att tävling planeras på en söndag senast tre veckor innan.

Tillståndet gäller i övrigt

Tillståndet från den 10 mars 1988 (dnr 2430-1025-88) gäller i de delar som inte ändras genom detta beslut.

Delgivning sker genom kungörelse

Miljöprövningsdelegationen beslutar, med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen införs inom tio dagar i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Falköpings Tidning, Skaraborgsbygden och Skaraborgs Allehanda SLA.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen och hos kommunkansliet i Falköpings kommun. Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se.

Redogörelse för ärendet

Bakgrunden till omprövning av villkor

Länsstyrelsen i Västra Götalands län ansöker om omprövning av Falköpings jakt- och sportskytteklubbs (klubben) tillstånd till skjutbana efter att en ansökan om omprövning inkommit från Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS). Länsstyrelsen och MÖS har anfört som skäl att skjuttiderna är allt för generösa. Verksamheten

bedöms idag vara en anmälningspliktig verksamhet enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) och klassificeras med verksamhetskod 92.20 (C), dvs. en skjutbana som är stadigvarande inrättad för skjutning utomhus med skarp ammunition till finkalibriga vapen (kaliber mindre än 20 millimeter) för mer än 5 000 skott per kalenderår. Klubben har dock ett äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen (SFS 1969:357) för verksamheten.

Gällande tillstånd

Länsstyrelsen i Skaraborgs län gav den 10 mars 1988 (dnr 2430-1025-88) tillstånd för anläggning av skjutbana enligt miljöskyddslagen (SFS 1969:357). Tillståndet begränsas i beslutsmeningen enligt följande.

Länsstyrelsen meddelar Falköpings jakt- och sportskytteklubb tillstånd enligt miljöskyddslagen att bedriva verksamhet vid skjutbanorna på fastigheten Falköpings-Gunnestorp 5:4. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna 1983 och 1988 eller i övrigt åtagit sig.

För tillståndet gäller följande villkor.

1. Verksamheten vid skjutbaneanläggningen får bedrivas på skeetbana, trapbana, pistolbana, viltmålsbana 50 m och 80 m samt jaktstigar.
2. Skjutning får ej ske med vapen och ammunitionskombinationer som ger upphov till högre ljudnivåer än vad som angetts i ansökningarna för respektive bana.
3. Verksamheten får bedrivas:

vardagar utom onsdag	kl. 9-20
onsdag, som ej är helgdag	kl. 9-21
lördagar, söndagar, helgdagar	kl. 9-18
jaktstigar 2 söndagar per år	kl. 9-15

På pistolskyttebanan får skjutning med kal 22 pågå vardagar till kl. 21.

För enstaka tillfällen får kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd medge verksamhet på andra tider än ovan an givna. Ansökan ska i god tid ske till nämnden.

4. Jakt- och sportskytteklubben ska genom tydligt uppsatta skyltar vid skjutbanorna ange tillåtna skjuttider.
5. Klubben ska senast 15 mars varje år till länsstyrelsen lämna en redogörelse för föregående års skjutningar (vilka dagar som de olika banorna utnyttjats samt hur många skott som skjutits).

Hur ansökan har handlagts

Länsstyrelsens ansökan om omprövning av Falköpings jakt- och sportskytteklubbs tillstånd kom in till Miljöprövningsdelegationen den 22 januari 2019. Handlingarna i ärendet har kungjorts i ortstidningarna och remitterats till Miljösamverkan östra Skaraborg, Länsstyrelsen och till ägare av två närbelägna bostäder.

Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen, Christiaan de Groot och Maria van Ratingen, Eugen Lund-Petersen samt Johanna och Martin Höög. Miljösamverkan östra Skaraborg har meddelat att de inte avser yttra sig. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Vad ansökan avser

Länsstyrelsen i Västra Götalands län ansöker om omprövning av Falköpings jakt- och sportskytteklubbens tillstånd tillskjutbana. Denna ansökan föranleddes av att Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS) den 11 juni 2018 beslutat att hos Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län ansöka om omprövning av skjutbanan. I underlaget till denna ansökan ligger ett beslut daterat 30 maj 2018 (dnr 2017-4019,) där MÖS beslutar att initiera en omprövning av tillståndet för Falköpings jakt och sportskytteklubb. Nämnden beslutade också att i delegationsbeslut avskrivna ett klagomålsärende med hänvisning till att nämnden beslutat om omprövning av tillståndsvillkor hos Länsstyrelsens Miljöprövningsdelegation. Som skäl för miljönämndens beslut anges bland annat följande.

Miljönämnden bedömer att Falköpings jakt- och sportskytteklubbens tillstånd innehåller villkor som inte är förenliga med dagens praxis och därmed inte heller är förenliga med miljöbalkens krav.

Nämnden anser att skytteklubbens skjuttider är alltför generösa. Mer restriktiva villkor är motiverat av miljö- och hälsoskäl. Begränsade skjuttider, i enlighet med praxis kan inte anses orimliga vid en avvägning mellan miljö- och hälsonyttan på grund av begränsning i skjuttiderna jämfört med kostnaderna för desamma (eventuella ekonomiska konsekvenser till följd av minskade skjuttider).

Begränsade skjuttider bedöms ge mest miljö- och hälsonytta. Fysiska åtgärder till exempel i form av ytterligare bullervallar eller dylikt bedöms inte medföra några större effekter för klaganden (närboendes) ljudmiljö. Det får dessutom antas vara förenat med större kostnader. I sammanhanget bör beaktas att föreläggande och förbud enligt 26 kap. 9 § miljöbalken enligt lagrummets tredje stycke inte får begränsa ett tillståndsbeslut som har rättskraft enligt 24 kap. 1 § miljöbalken.

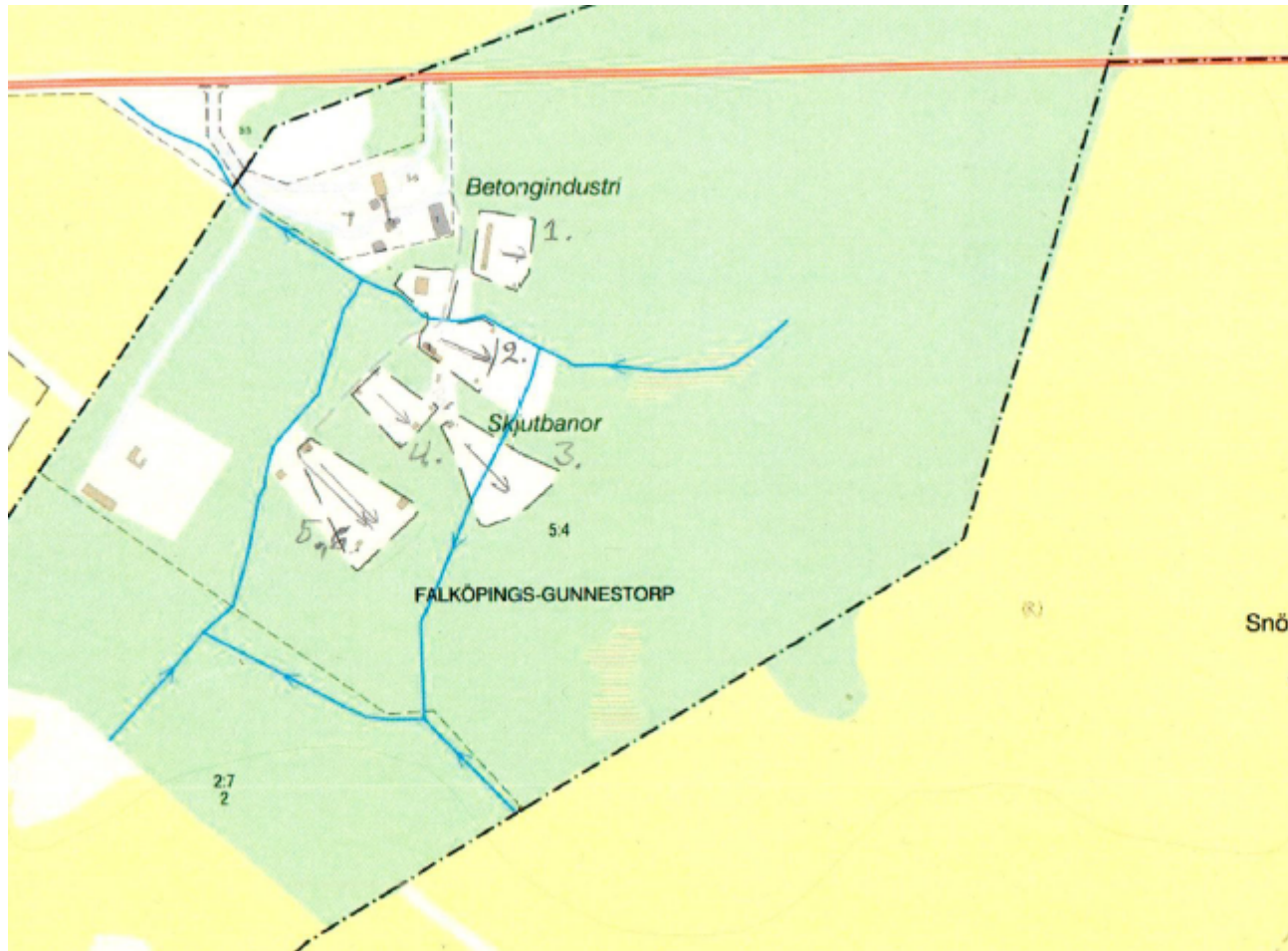
Aktuell omprövningsgrund återfinns i 24 kap. 5 § första stycket punkten 1 miljöbalken Verksamhetens tillstånd är från 1983, det vill säga mer än väl över tio år gammalt. En villkorsomprövning är dessutom i enlighet med praxis och miljö- och hälsomässigt motiverat.

I sammanhanget bör noteras att tillståndsmyndigheten inte med stöd av omprövningsparagrafen får meddela så ingripande villkor eller andra bestämmelser att verksamheten inte längre kan bedrivas eller avsevärt försvåras.

Länsstyrelsen har i sin motivering om att ansöka om omprövning hos Miljöprövningsdelegationen uppgett att de gör samma bedömning som miljönämnden.

Underlag från Falköpings jakt- och sportskytteklubb

Översiktskarta

Anläggning av skjutbanor

- 1) Pistolbana (25 m), 1988
- 2) Skeet (kombinerad med trap och kompak sporting), 1971, 2007
- 3) Trapbana 1, 1982
- 4) Viltmål 50 m, 1971
- 5) Viltmål 80 m, 1978
- 6) Inskjutning 80 m, 1978 (förbättrad bullermässigt och säkerhetsmässigt runt 2008)

Väsentliga ombyggnader

Inskjutningsbanan och 80 m viltmål har försetts med ljuddämpande skjuthallar som väsentligt har minskat skottbulerbelastningen mot omgivningen. Säkerhetsmässigt har inskjutnings- och 80 m banan även förbättrats med påbyggnad av vallar runt banorna som även har en viss dämpande effekt mot skottbuler (2010).

Skeetbanan försågs 2007 med ytterligare 1 lerduvekastare och 5 mellanliggande skjutplattor vilket medförde att hagelskyttedisciplinerna trapp och kompak sporting

kan bedrivas på skeetbanan. Detta medförde även att banan kan användas vid utbildning av jägarexamenelever.

Kompletteringen med en kastare på skeetbanan kan inte anses som en väsentlig ombyggnation av skjutbanan och bör därmed inte ha varit belagd med krav på tillståndsansökan. I klubben finns enbart kännedom av att kompletteringen är inlämnad som fråga eller information till Falköping kommun. Att det skjutits fler skyttediscipliner på skeetbanan innebär i sig inte en ökad skottbulerbelastning på omgivningen.

Bullerskyddsåtgärder samt tänkbara åtgärder

Viltmål 80 m har försetts med förlängt tak och väggar ut från skjutbåsen med dämpande material i väggarna samt snedställda plankor (gälar) som ljuddämpande åtgärd. En effektivare dämpning kan vara möjlig genom att förse banan med effektivare ljudfällor i form av utbyggnad av dämpande väggar, plank eller liknande.

Inskjutningsbanan har försetts med ett ljuddämpat rum framför skjutbåset med en mindre öppning ut mot målet som effektivt dämpar ut största delen av mynningsknallen. Vid inskjutningen skjutet man då genom ett isolerat, dämpat rum (skjuttunnel). Metoderna för dämpning av skottbuler används allmänt vid älg- och inskjutningsbanor för kulvapen och dämpar effektivt bort skottbullret från vapnet. Dock kvarstår ”bogknallen” från projektiler i överljudshastighet som utgör en del av skottbullret.

Skeet, viltmål och inskjutningsbana har till en del försetts med omkringliggande vallar som förutom säkerhetsmässigt utgör ett skydd även har en viss dämpande effekt mot skottbuler i omgivningen.

Hagelskytte utgör en förhållandevis stor skottbulerkälla där skottbulerbelastningen är störst i skjutriktningen. Av den anledningen har klubben som försiktighetsåtgärd förlagt träningskyttet för hagelvapen till tisdags- och onsdagskvällar.

Förhandlingar pågår med kommunen om möjligheten att bygga vallar på strategiska ställen runt banan med hjälp av överblivna schaktmassor. Metoden används vid andra skjutbanor med mer eller mindre lyckat resultat, klubben anser dock att en sådan åtgärd till en viss grad kan minska skottbulerbelastningen på den närmast belägna fastigheten.

Befintlig och planerad verksamhet

Klubbens verksamhet består av pistol-, hagel- och kulskytte.

Pistolskytte: Banskytte 25 m och fältskytte
Hagelskytte i disciplinerna: Nordisk Trap, Skeet, Kompak Sporting
Kulvapen gevär: Viltmål 50 och 80 m, inskjutning 80 m

Tider för träning och tävling under skyttesäsongen

Gren	Kaliber	Skott	Skjutdagar	Tid	Period
¹⁾ Pistol	.22 .357	15 000 600	Tisdagar	17–20	April-september
¹⁾ Trap (hagel)	12	50 000	Onsdagar	17–21	April-september
¹⁾ Skeet (hagel)	12	22 000	Onsdagar	17–20	April-september
¹⁾ Viltmål 50 m	.22	7 000	måndag – fredag onsdag lördag-söndag	09–20 09–21 09–15	April-september April-september April-september
Viltmål 80 m	6,5 mm	3 500	måndag – fredag onsdag lördag-söndag	09–20 09–21 09–15	April-september April-september September
²⁾ Jägarexamen	6,5 och Hagel		Måndag Torsdag	17–20 17–20	April-maj April-maj
¹⁾ Inskjutning	6,5 mm	500	måndag – fredag onsdag lördag-söndag	09–20 09–21 09–15	April-september April-september April-september
Jaktstig, hagel	12 bly	3 500	Söndag	09–15	1 vår + 1 höst

¹⁾Anmärkning: Inget skytte tillåtet under juli månad, enskilt skytte bedrivs under tillåtna tider när inte organiserat skytte vid träningskvällar eller tävling pågår och då till en väsentligt mindre omfattning.

²⁾ Antal skott ingår och är redovisade i Trap, Viltmål 80 m och Jaktstigarna.

Tävlingsverksamhet

Klubben är aktiva och bedriver tävlingsverksamhet inom Skyttesport- och pistolskytteförbundets grenar på nationell nivå på både externa banor ute i landet och på hemmabana i de grenar som finns representerade i klubben. Årligen deltar det i, och arrangeras följande tävlingar (antalet tävlingar kan variera):

- Pistol
Serietävlingar på hemmabana, nationella bantävlingar på externa banor, 2 nationella tävlingar arrangeras på egen bana, deltagande i externa fältskyttetävlingar.
- Hagel
Nationella hageltävlingar på externa banor. Tävlingar som klubben arrangerar på hemmabana är 1 lerduvestig, 2 jaktstigar, 4 trap tävlingar, 2 kompak sporting.

- Viltmål 50 m
Nationell serietävling på hemmabana ”Allsvenskan Gris”
- Övriga tävlingar som arrangeras på hemmabana; DM jaktkombination.

Ungdoms-, utbildnings- och jägarexamensverksamhet

Examination teoretisk och praktisk del. Det praktiska provet består av säker vapenhantering, hagelskytte på frångående lerduva (6 skott), markmål springande hare (4 skott), precision kula och löpande älg på 80 m banan (12 skott). Omprov får göras på skjutproven samma dag. Skjutbanan är knuten till Svenska Jägareförbundet och utsedd till provbana för jägarexamens teoretiska och praktiska prov. Examineringen utförs av Naturvårdsverkets godkända instruktörer. En stor del av verksamheten hos klubben består av praktisk utbildning inför jägarexamen som utförs av klubbens instruktörer. Klubben utbildar 20–30 nya jägare och skyttar varje år varav många är ungdomar. Utbildningen bedrivs under ordinarie träningstider. Klubben lägger stor vikt i att ungdomsverksamheten bibehålls och växer. Jägarexamenverksamheten pågår under tidig vår fram till sommaruppehållet.

Upprätthållande av skjutkompetens

Inför jaktsäsongen är en viktig del av verksamheten träning på hagelbana och skjutprov på älgskyttebana inför älgjakten, många jaktlag kräver att jägarna ska skjuta godkända skjutserier eller märkesfordringar på älgskyttebanan. Många jägare har dessutom som enda möjlighet att skjuta in sina vapen på en skjutbana inför jaktsäsongen.

Enskilt skytte

Under icke tränings- och tävlingstider bedrivs enskilt skytte i mindre omfattning av enstaka personer upp till mindre grupper. Denna del är en viktig del för att höja skjutskickligheten, framförallt för de skyttar som skjuter i dom högre serierna och på elitnivå. Även viss del av utbildningsverksamheten bedrivs under dessa tider.

Klubben har erfarit en ökning av medlemsansökningar då andra skjutbanor på orten har avvecklats sin verksamhet. Idag har klubben 400 medlemmar och ser en tendens att medlemsantalet ökar.

Bullerberäkning

Klubben har inte genomfört någon kompletterande bullermätning/beräkning utöver den som gjordes 2011. Skottbullerutredningen kan fortfarande i stort anses som representativ. Verksamheten har inte väsentligt förändrats.

Att notera är dock att bullerberäkningarna för viltmål 80 m år 2011 är utförda med vapen i kaliber 30–06, dessa kan anses som värsta fallet och kan inte anses som representativt för normalt förekommande skytte vid skjutbanan idag. Skottbullermätningar som utfördes 1983 utfördes med gevär kaliber 6,5x55 som då visade något lägre värden på viltmålbanan 80 m som jämfört med skottbullerberäkningarna 2011. Att notera i det fallet är att banan 1983 inte hade några ljuddämpande anordningar på skjutplatsen.

Tillstånd

Gällande tillstånd för skjutbanan är enligt beslut 1983/88. Verksamheten har i huvudsak bedrivits i enlighet med tillståndet. Antalet avlossade skott har ökat till 2018 års redovisning till 100 100 skott. Antalet skott är varje år redovisat till kommunen.

Bullernivåer som skall klaras enl. villkor 2 från beslut 10 mars 1988

Innehållet i beslut 1988 villkor 2 är för nuvarande styrelse i klubben inte känt. Klubben har utgått från att NFS Riktvärden utomhus finkalibriga för vapen 2005:15 är de riktvärden som ska tillämpas. Klubben är också medvetna av betydelsen i miljöbalkens 2 kap. 2–3§.

Förslag på tider, dagar och perioder då olika banor och annan verksamhet får bedrivas

Måndagar, tisdagar, torsdagar, fredagar kl. 9-20

Onsdagar kl. 9-21

Lördagar, söndagar, helgdagar kl. 9-18

Jaktstigar 2 söndagar per år kl. 9-15

Pistol	träning	tisdag	17–20	april-juni	augusti-september
Pistol	Enskilt skytte kal .22LR	Måndag-söndag	Tillåtna tider	april-juni	augusti-september
Hagelskytte	träning	tisdag, onsdag	17–20 17–21	april-juni	augusti-september
Hagelskytte	Enskilt skytte	Måndag-söndag	Tillåtna tider	april-juni	augusti-september
Viltmål 50 m	kal .22LR	Måndag-söndag	Tillåtna tider	april-juni	augusti-september
Viltmål 80 m	Enskilt skytte	Måndag-fredag	Tillåtna tider	april-juni	augusti-september
Viltmål 80 m	Älgskytte	Lördag-söndag	09–15		september
Viltmål 80 m Hagel	Jägarexamen	Måndag, torsdag	17–20 17–20	april-maj april-maj	
Inskjutning	Kulgevär	Måndag-söndag	Tillåtna tider	april-juni	augusti-september
Jaktstig	Hagel	söndag	09–15	1 vår	1 höst

Förslag på antal skott per bana som skall få avlossas

Pistol	.22	15 000
Pistol	.357	600
Skeet/trap	12	36 000
Trap	12	36 000
Viltmål 50	.22	7 000
Viltmål 80	.222–9,3 mm	5 000
Inskjutning	.222–9,3 mm	1000

Klubben föreslår att totalt 106 000 skott får avlossas under kommande år. På viltmålsbanan till 90 % i kaliber 6,5x55 och .308. *(Vid summering av antalet angivna skott i tabellen blir det 100 600. Miljöprövningsdelegationens anm.)*

Yttranden från myndigheter och enskilda i sammanfattning

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen anser att antal skott ska regleras i villkor och att skjuttiderna ska begränsas. Vidare så föreslår de att frågan om bullerskyddsåtgärder bör sättas på provotid. Ett nytt villkor (villkor 6) har föreslagits för att begränsa verksamheten till 64 000 skott med begränsningar även för hagel- respektive älgskytte. Villkor 2 och 3 bör upphävas och under en provotid ersättas med två provisoriska föreskrifter (P1 och P2) för att reglera ljudnivåer och tider då verksamheten får bedrivas.

Två provotidsutredningar föreslås (U1 och U2). U1 är utredningar för att minska bullerpåverkan från verksamheten och U2 avser vilka tider som bör fastställas för olika typer av skjutverksamheter.

Länsstyrelsen har även motiverat sina ställningstaganden.

Christiaan de Groot och Maria van Ratingen

Christiaan de Groot och Maria van Ratingen har bl.a. anfört följande.

De, som är nära grannar till skjutbanan, anser att ljudnivån från skjutbanan är allt för hög. De har inget större problem med pistolskytte när det pågår. Det som ger en orimlig ljudnivå/antal decibel är framförallt skeet och trappskytte. Ljudet är väldigt intensivt och för att undvika ljudet på sommaren behöver alla dörrar och fönster vara stängda. När vinden blåser mot deras hus hörs det även bokstavligt vad som ”skriks” på skjutbanan av deltagare när de håller på med skjutningen. De tycker att det skjuts mycket oftare än vad de skulle kunna tänka sig är rimligt.

De upplever och märker att psykisk ohälsa är en av konsekvenserna från ljudnivån och intensiteten. Effekter av bullrets icke-akustiska egenskaper är lika viktiga som dB-nivån. De upplever ljudnivån som ohälsosam framförallt under vår/sommar och hösttiden när det är tillräckligt varmt för att kunna vara utomhus i längre perioder. Till exempel vid trädgårdsarbete, terrasjutande, vedklyvning, underhållsarbete av hus, träning med hundar etc. När det skjuts på banan (skeet/trappskytte), är det svårt att prata med varandra och göra sig förstådd. De blir tvungen att pausa samtalet eller förflytta sig och sitta inomhus. Tiden de kan vara i sin trädgård blir bestämt av aktiviteter som pågår på skjutbanan. Det finns dessutom ingen ”regelbundenhet” i skottlossningarna. Förutsägbarhet och kontrollerbarhet finns inte. Skottlossningar kommer oväntat och de vet aldrig när det äntligen blir tyst igen.

De har två hundar varav en blir rädd när det skjuts. När det är pistolskytte finns det en hel del möjligheter för att distrahera och hålla ångestnivån på en acceptabel nivå. Men när det gäller trapp/skeetskytte är det inte möjligt längre. Ångestnivån ökar och resulterar i en stressad hund som är apatisk och inte når längre.

De har lämnat synpunkter på Länsstyrelsen yttrande och framför bl.a. att trap/skeet skott borde begränsas ännu mer än vad Länsstyrelsen föreslår. Det blir heller ingen förbättring under de månader man kan och vill vara utomhus. Verksamheten bör förläggas till vintermånaderna.

Eugen Lund-Petersen

Eugen Lund-Petersen har bl.a. anfört följande.

Han vill inte ha att man skjuter från tidig morgon till sen kväll 365 dagar om året och man tar inte hänsyn till om det är påsk, Kristihimmelfärdsdag, midsommar eller jul. Detta måste ändras på, när man dessutom överträder de normer som finns för ljudnivån.

Han hänvisar till teknisk rapport WSP gällande skeetbanan sidan 1 där kurvan knappt går fram till bostadshuset huset och trädgården är den värsta och där det skjuts mest. Trappbanan sidan 2 där passerar den röda linjen med 75 dB hans bostadshus.

Viltbanan 80 m, skjuthuset är leksaker, djupet och hårda bräder gör minimal nytta. Skjuthuset är för att ta mynningssmällen. Väggar golv och tak kunde vara klädda med rockwool, djupet kunde också var det dubbla.

Mellan 80 – 100 dB har han på terrassen och det hörs även in i huset som dova dunk. Huset är välisolerat och med treglasfönster.

Johanna och Martin Höög

Johanna och Martin Höög har bl.a. anfört följande.

När det är vindstilla eller vinden ligger på mot tomten är ljudet från skjutbanan väldigt påtagligt. Under sommarkvällar då annan aktivitet minskar t.ex. ljud från vägen osv. är det direkt otrevligt att vistas utomhus. Då skjutandet håller på till prick kl. 20.00 (kl. 21.00 på onsdagar) på vardagar är det sedan inte mycket kvar av kvällen att njuta av.

De upplever att skjutbanan utnyttjas mer, att skotten/smällarna har blivit högre (använder man kraftigare vapen?) och skotten kommer mer intensivt/tätare. De har små barn som upplever oro av skotten och frågar ständigt vad det är man skjuter på. Då det också beviljas undantag från tiderna i tillståndet skapas också en oro och ovisshet då man aldrig vet när skjutandet ska upphöra.

De anser att senvår/sommartid då de flesta spenderar mer tid utomhus bör skjutandet på kvällar och helger begränsas kraftigt, alternativt begränsa ljudets framfartsväg utanför skjutfältet. Under höst/vintertid kan tiderna vara generösare likt nu.

Sökandens bemötande av yttrandena

Bullerutredning

Bullerutredningen 2011 är gjord efter Naturvårdsverkets beräkningsmodell, detta är en förenklad modell som ändå har en högre noggrannhet än fältmätningar. För beräkningar gjorda 2011 för Falköping jakt- och sportskytteklubb har enbart hänsyn tagits till hårda och halvmjuka ytor samt terrängformationer, beräkningarna är gjorda för värsta fallet, med vindförhållande 5 m/s vid en temperatur på 15 grader med luftfuktigheten av 70 %. Idag har vegetationen börjat återvända i området, en beräkning med delvis mjuk mark i skjutriktningen kan förväntas att något lägre värden vid objekten erhållas.

De beräkningar som utfördes 2011 kan även idag anses som högst relevanta. Kostnaderna för förnyade skottbullerutredningar är stora och förväntas inte ge några avvikande resultat mot den beräkning som gjordes 2011. Falköping – Gunnestorp skjutbanor är ett enkelt beräkningsfall med relativt öppna ytor och beräkningsmetoden är etablerad, anses som tillförlitlig och en noggrannare metod än fältmätningar, den används allmänt och är väl verifierad. I miljöbalken 2 kap. § 7 nämns att vid en bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Hagelbanor

Hagelskyttet bedrivs idag uteslutande med kal. 12 med 24 grams stålhagelpatroner. Skjutplatserna ligger inom ett begränsat område, de förändringar som gjorts på skjutbanan har en liten betydelse för skottbullerutbredningen, den skottbullerutredning som genomfördes för skytte från trap- och skeetbanorna 2011 gäller i lika stor utsträckning idag. Klubben är medvetna om att hagelskyttet medför stor bullerbelastning för omgivningen där effektiva åtgärder är kostsamma. Av den anledningen pågår förhandlingar med kommunen om att anlägga bullervallar mot de känsligaste områdena.

Kulbanor

Bullerberäkningarna 2011 för 80 m viltmålsbanan och inskjutningsbanan är gjorda för kal 30–06. Det är den kaliber av klass 1 vapen som kan anses som den som genererar ett värsta fall för skottbullerbelastning på omgivningen, de vanligaste kalibrarna som används på skjutbanor idag är 308 winchester och 6,5 mm. Dessutom börjar ljuddämpare på vapen bli vanligt förekommande.

Klubben har påbörjat ljuddämpande förbättringar av skjutpaviljongen på 80 m och inskjutningsbanan. Med en förbättring av ljuddämpande anordningar på 80 m banorna kommer bullerbelastningen på omgivningen att minska väsentligt, en uppskattning på vilken effekt en bullerdämpande åtgärd kan göras till exempel genom jämförande data från studien Notdtest Method 2002 NT acou 099.

Beräkningar för kal. 22 pistol på pistolskyttebanan utfördes 2011 skottbullervärden visade på 55 dB vid närmaste fastighet vilket kan jämföras med en viskning på nära håll. Utifrån detta bör det inte vara motiverat att kraftigt begränsa skjuttider för kal. 22 LR skytte. Vid både kal. 22 LR skytte på 50 m viltmål och pistolbanan används uteslutande subsonisk ammunition vilket gör att de båda skyttedisciplinerna är jämförbara ur skottbullersynpunkt. Klubben anser att det inte kan finnas några hinder att sätta generösa skjuttider för kal. 22 LR skytte.

Verksamheten

Jaktskyttebanorna är mycket viktig för både utbildning av nya jägare för att uppehålla skjutskicklighet och för inskjutning av vapen. En god etik i jakten (§ 27 jaktlagen) kräver god skjutskicklighet och väl inskjutna vapen året om. Idag finns det närmare 300 000 jägare i Sverige som jagar i snitt ca 20 dagar/år vardera. Antalet jaktskyttebanor som möjliggör träning och inskjutning av vapen under ordnade former minskar. Det har blivit mer eller mindre praxis att skjutbanor tillåts hållas öppna ett fåtal timmar per vecka under vår och höst, och då ofta under icke ledig tid. Att träna eller skjuta in vapen någon gång per år räcker inte. Klubben har också ett antal skyttar som skjuter på elitnivå, även den är en viktig del av klubbens verksamhet.

Klubben har förståelse för att boende i närområdet kan bli störda och är villiga att vidta åtgärder för att minska störningar så långt det är möjligt, men klagomål från boende ska då vara grundade på verkliga förhållanden.

Verksamheten bedrivs under fritid, i huvudsak kvällar och helger, en begränsning av antalet avlossade skott och skjuttid till kl. 18.00 under vardagar och två skjutfria dagar per vecka varav en dag under helgen medför att en stor del av verksamheten kortsiktigt och långsiktigt kommer att gå förlorad. Den största delen av klubbensmedlemmar har en yrkesverksamhet som förhindrar fritidsverksamhet dagtid, den möjliga tiden för skytte kvällstid har för det flertalet medlemmar varit mellan kl. 18:00 till 20:00.

Ett skjutuppehåll under vinterhalvåret då den egentliga jaktperioden pågår betyder att träning och inskjutning av vapen under kontrollerade former omöjliggörs under jaktperioden, vid behov hänvisas jägarna till skytte på den egna jaktmarken, vilket egentligen strider motklubbens verksamhetsidé.

Klubben anser att en villkorsändring angående antal skjutna skott och starkt begränsade skuttider är ett stort problem för klubbens fortlevnad.

Yttranden från klagande

Boende vid Snöbäck har tidigare framfört klagomål och refererar till egna bullermätningar. Den klagande mer eller mindre förkastar de beräkningar där 75 dB nivån går fram till bostadshuset, egna mätningar anges till 80–100 dB vilket då är en fördubbling till en flerdubbling mot den beräknade skottbullernivån 2011 vilket inte är rimligt. Även fältnätningar visar en god överensstämmelse med beräkningarna utförda 2011.

Enligt Naturverkets tabelldata för skottbullenberäkning ger en sammanlagd korrektion för enbart geometrisk avståndsdämpning och luftabsorption ett värde på ca -48 dB på avståndet 750 m för ett kal. 12 hagelvapen, detta ska subtraheras från skottbullret vid skjutplatsen vilket ger värdet ca 75 dB vid mätpunkten även det stämmer väl med de beräkningar som utfördes 2011, korrektion för vegetation är då inte medtagen.

Det framförs även att skytte på hagelbanorna är mest störande, man refererar till rapporter angående psykisk ohälsa på grund av buller och olägenheter för husdjur och vilda djur.

Skottbullen anges i ett toppvärde med integrationstid av 35 ms, detta kan inte jämföras med industribullen som anges som en ekvivalentnivå över 8 timmar eller trafikbullen som anges med ekvivalentnivå över 24 timmar, där momentana toppvärden kan nå mycket höga nivåer. Främst hundar kan påverkas vid plötsliga ljud men det måste vara ytterst ovanligt att ett djur påverkas av återkommande skottbullen 750 m från källan. Det är väl känt att vilda djur uppehåller sig i skjutbanor eller skjutfälts närhet på grund av förekomsten av en mer orörd ostörd miljö.

Synpunkter har även framförts om höga smällar från skjutbanan då avståndet är ca 1,3 km i NNO riktning från skeetbanans skjutplatser till fastigheterna Mörkargården, Friggeråker. Beräknade värden vid skytte på skeetskyttebanan vid fastigheterna är ca 65 dB. Vid övrigt skytte är beräknade skottbullernivåer vid fastigheterna ca 60 dB eller lägre.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Kan och behövs villkoren omprövas?

Bestämmelser

Ett tillstånd som har fått laga kraft omfattas av den miljörättsliga rättskraften enligt 24 kap. 1 § miljöbalken (MB), dvs. tillståndet gäller mot alla såvitt avser frågor som har prövats i beslutet. Tillståndet kan dock omprövas av tillståndsmyndigheten under vissa förutsättningar som regleras i 24 kap. 5 § MB.

Av 24 kap. 5 § första stycket punkt 1 MB följer att tillståndsmyndigheten får ompröva tillstånd när det gäller en bestämmelse om tillåten produktionsmängd eller annan liknande bestämmelse om verksamhetens omfattning, samt ändra eller upphäva villkor eller andra bestämmelser eller meddela nya sådana när det förflutit tio år från det att tillståndsbeslutet fick laga kraft. Det är här inte fråga om någon obligatorisk omprövning utan en möjlighet för tillståndsmyndigheten att ompröva ett tillstånd om verkningarna av verksamheten är sådana att en omprövning bör ske, se prop. 1997/98:45 del II s. 257.

Enligt 24 kap. 9 § MB får inte tillståndsmyndigheten med stöd av 5 § meddela så ingripande villkor eller andra bestämmelser att verksamheten inte längre kan bedrivas eller att den avsevärt försvåras.

Enligt 24 kap. 11 § MB får en ansökan om prövning som avses i 24 kap. 5 § MB göras av bland annat länsstyrelsen.

Bedömning

Inledningsvis kan konstateras att det tillstånd som Falköpings jakt- och sportskytteklubb har för verksamheten beslutades i mars 1988, dvs. för över trettio år sedan. De tio år som ska ha förflutit från det att tillståndsbeslutet fick laga kraft har således passerat med god marginal. Vidare har ansökan om prövning gjorts av länsstyrelsen i enlighet med 24 kap. 11 § MB.

Miljöprövningsdelegationen har granskat det tillstånd som Falköpings jakt- och sportskytteklubb har för verksamheten och funnit att det medger skottlossning

samtliga dagar i veckan under årets alla dagar vilket får betraktas som mycket generösa skjuttider. Samtidigt finns det en otydlighet i vad som gäller för bullernivåer och hur många skott som får avlossas. Mot bakgrund av den omfattande skjutverksamhet som klubben bedriver samtidigt som platsen för verksamheten är lokaliserad på sådant sätt att närboende utsätts för höga bullernivåer finner Miljöprövningsdelegationen att det finns skäl att ompröva villkoren för verksamheten.

Ändring av villkor

Allmänt

Utgångspunkten vid denna prövning är att endast villkoren för verksamheten ska omprövas samt att de nya villkor eller andra bestämmelser som meddelas inte är så ingripande att verksamheten inte längre kan bedrivas eller att den avsevärt försåras. En avvägning måste ske mellan de motstående intressena att å ena sidan minska olägenheterna i form av skottbuler och skydda människors hälsa och å andra sidan klubbens intresse av att kunna bedriva sin verksamhet.

Nytt villkor - Villkor 6

Av tillståndsmeningen i beslut från den 10 mars 1988 framgår att verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna 1983 och 1988 eller i övrigt åtagit sig. I ansökan från 1983 uppges antal skott per år uppgår till ca 55 000 stycken varav 32 000 hagel. I ansökan från 1988 beräknas ammunitionsåtgången per år vara totalt ca 64 000 skott varav 32 000 hagel och 7 000 klass 1 älgskytte.

Mot bakgrund av det stora antal skott som skjutits de senaste åren (åtminstone 2018) bör det förtydligas i villkor vilket antal skott som är tillåtet vid skjutbanan. Av den bullerutredning som finns i underlaget från den 19 maj 2011¹ framgår att bullernivåerna från hagel och viltmål 80 m banan (älgskytte) är höga och det finns därför anledning att särskilt reglera antalet hagelskott och skott vid 80 m banorna för viltmål och inskjutning. Totala antalet skott på samtliga banor får inte heller vara fler än 64 000 skott.

Klubben har anfört att starkt begränsa antal skjutna skott och skjuttider medför ett stort problem för klubbens fortlevnad. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att det inte finns förutsättningar att medge större antal skott än vad som framgår av villkor 6. Antalet skott utgör inte heller någon begränsning i förhållande till gällande tillstånd från 1988. I klubbens gällande tillstånd för verksamheten anges i beslutsmeningen att verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökande angivit i ansökningshandlingarna 1983 och 1988 eller i övrigt åtagit sig. Villkor 6 är således endast en precisering av ramen för verksamheten. I det fall klubben önskar möjlighet att skjuta fler skott än vad som anges i villkor 6 behöver klubben ha ett nytt tillstånd (frivilligt) för detta. I annat fall kan de återkalla sitt tillstånd och anmäla verksamheten till tillsynsmyndigheten som en så kallad C-verksamhet enligt 30 kap. 2 § miljöprövningsförordningen (2013:251). Tillsynsmyndigheten har då att ta ställning till om anmälan kan godtas och vid behov förelägga om försiktighetsmått.

Upphävda villkor

Villkor 2 upphävs eftersom det finns en för stor osäkerhet i vilka bullernivåer som gäller vid de olika banorna. Villkor 2 ersätts under prøvotiden av P1.

Av villkor 3 i befintligt tillstånd framgår att skottlossning medges samtliga dagar under året, ofta med skjuttider under större delen av dagarna och in på kvällen. De höga bullernivåer vid närliggande bostadshus som skjutverksamheten genererar, i kombination med generösa skjuttider, medför en allt för omfattande störning för närboende. Villkor 3 ska därför upphävas och ersätts under prøvotiden av P2.

Prövotid

U1

Av bullerutredningen som WSP genomfört på uppdrag av Falköpings jakt- och sportskytteklubb daterad 19 maj 2011 framgår att gården i Snösbäck utsätts för höga bullernivåer. Isokurvorna från skeet-trap-sportingbanan, trapbanan och viltmål 80 m banan visar att 75 dBAI-kurvan tangerar gården. Bullerpåverkan från trapbanan är till och med något över 75 dBAI. Dessa värden är höga vid en jämförelse med de riktvärden som anges i Naturvårdsverket allmänna råd om buller från skjutbanor (NFS 2005:15).

För att kunna fastställa vilka bullernivåer som ska gälla samt vilka skyddsåtgärder som erfordras för att minska bullerpåverkan behöver klubben utreda dessa frågor. Eftersom skjutbanorna anlagts eller kontinuerligt byggts om eller åtgärdats från 1982 och framåt, bör utgångspunkten vara att innehålla de lägre värden för buller som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd.

Klubben har anfört att den utredning de genomförde 2011 fortfarande är relevant. Sannolikt kan den äldre bullerutredningen från 2011 utgöra en grund för bullerutredningen men den behöver kompletteras i vissa delar, såsom buller från kaliber .357 vid pistolbanan (om tillstånd önskas för denna kaliber), buller från jaktstig, vilken effekt bullerdämpande åtgärder har m.m. I det fall generösare tider önskas för visst vapenslag/kaliber på viss bana finns det anledning för klubben att även redovisa sådant underlag.

U2

När det tydligt är utrett hur skjutbanan bullermässigt påverkar omgivningen och vilka bullerskyddsåtgärder som kan vidtas, bör en del av det underlag finnas till hands som behövs för att fastställa verksamhetstider. Genom att prøvotiden fastställs till ett år har såväl klubben som närboende möjlighet att pröva hur de i detta beslut angivna tiderna och perioderna för skytte (P2) fungerar under ett helt år.

Provisoriska föreskrifter

P1

Den för närvarande bästa handling som visat hur omgivningen påverkas av buller från verksamheten är den bullerutredning som WSP genomfört på uppdrag av Falköpings jakt- och sportskytteklubb, daterad den 19 maj 2011. Den utredningen visar på vilka maximala bullernivåer skjutverksamheten medför för vissa vapen,

kalibrer och banor som kan förekomma på skjutbanan. Vapen eller kalibrar som medför högre bullernivåer vid närbelägna bostadshus får inte tillåtas under provotiden.

P2

Med anledning av den bullerutredning som finns att tillgå i ärendet och mot bakgrund av vad som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från skjutbanor (NFS 2005:15), finns det anledning att begränsa verksamhetstiden jämfört med vad som anges i tillståndet för verksamheten från den 10 mars 1988.

Klubben har föreslagit verksamhetstider i skrivelse från den 26 juni 2019. Därefter har klubben även påtalat vikten av att kunna bedriva verksamheten under fritid, det vill säga kvällar och helger, samt att skjuttider även behövs under vinterhalvåret för att möjliggöra träning och inskjutning under jaktperioden.

Miljöprövningsdelegationen har förståelse för att klubben gärna vill ha generösa skjuttider på helger och kvällar men en avvägning måste samtidig göras mot de närboendes behov av uppehåll från skottbuller under tider då de kan förväntas vara mer störda, det vill säga under kvällar, helger och sommaren.

Klubben har redovisat den befintliga och planerade verksamheten samt föreslagit verksamhetstider för olika aktiviteter och banor. Förutom tävlings- och träningsverksamhet, inklusive jägarexamen, behövs tider för enskilt skytte. De verksamhetstider som fastställs i detta beslut utgår från klubbens behov och de tider och perioder de angivit men Miljöprövningsdelegationen anser att verksamhetstiderna behöver justeras och delvis minskas. Hänsyn till vad de närboende framfört om behov av uppehåll på sommaren behöver också vägas in. Tiderna för skjutverksamhet bör även koncentreras för att det ska finnas en större förutsägbarhet när närboende kan komma att störas. På så sätt kan upplevelsen av störningen minskas.

Två dagar i veckan bör vara skjutfria, varav den ena bör vara söndag. Den andra dagen som bör vara skjutfri är fredag. Särskilt fredag eftermiddag bör vara skjutfri eftersom fler kan antas bli störda av skottbuller då. Skjutverksamhet bör kunna godtas på lördagar, eftersom skjutverksamheten i huvudsak utgörs av en fritidsaktivitet, dock inte längre än till klockan 15. Av samma skäl bör även skjutning en vardagskväll i veckan kunna godtas, dock inte längre än till klockan 20. I övrigt bör skjutverksamhet inte förekomma kvällstid (efter klockan 18) under vardagar. För att klubben ska kunna ha goda möjligheter att anordna skjutävlingar under ett par helger medges tävling även två söndagar på ett år. Skjutning bör dock aldrig ske på helgdagar samt på påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsafton.

Närboende har framfört att det särskilt är under vår och sommaren som de känner sig störda vilket är naturligt eftersom sommarmånader utgör den tid då trädgårdsvistelse och öppna fönster och dörrar generellt är vanligare. Samtidigt har klubben uppgett att det finns behov av skjuttider även på vinterhalvåret. Det kan således finnas fördel att medge skjuttider under vinterhalvåret även om det innebär en större spridning och viss minskad förutsägbarhet av skottbuller. Under provotiden medges därför skjutverksamhet onsdagar och lördagar under vinterhalvåret. Vidare införs ett sommaruppehåll om två månader, det vill säga en

period då skott inte får avlossas, fr.o.m. den 15 juni t.o.m. den 15 augusti, för att ge en tyst period för de närboende då de är i störst behov av det.

Övriga upplysningar

Tillsynsmyndigheten har genom beslut bl.a. den 10 september 2010 förelagt Falköpings jakt- och sportskytteklubb om vissa försiktighetsmått. Miljöprövningsdelegationen vill här erinra om att ett föreläggande eller förbud enligt 26 kap. 9 § miljöbalken inte får begränsa ett beslut om tillstånd som har rättskraft enligt 24 kap. 1 § miljöbalken. Ändring eller upphävande av villkor i ett tillståndsbeslut kan som framgår ovan endast göras av *tillståndsmyndigheten* enligt 24 kap. 5 § miljöbalken, om inte delegation har meddelats till tillsynsmyndigheten avseende en viss fråga. Ett omprövningsbeslut har samma rättsverkan som ett tillståndsbeslut.

Gällande tillstånd och samtliga villkor - inklusive de provisoriska föreskrifterna under prövotiden - ska följas upp på lämpligt sätt för att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande tillståndsbeslut. Utredningarna under prövotiden bör ske i samråd med tillsynsmyndigheten för att säkerställa att tillräckligt underlag tas fram inför avgörandet av slutliga villkor.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Sabine Lagerberg, ordförande, och Birgitta Alexandersson, miljösjakkunnig, deltagit. Ärendet har beretts av Lena Niklasson, miljöhandläggare.

Sabine Lagerberg

Birgitta Alexandersson

Detta beslut har godkänts digitalt. Det saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar du Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 11 mars 2020**.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (t.ex. Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 26 februari 2020**.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Sändlista

Externt

- Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Länsstyrelsen/Enheten för miljötillsyn, miljoskydd.vastragotaland@lansstyrelsen.se
- Miljösamverkan östra Skaraborg, info.miljoskaraborg.se
- Aktförvararen i Falköpings kommun
- Johanna och Martin Höög, johanna.hoog@his.se
- Eugen Lund-Petersen, snowcreek@telia.com
- Maria van Ratingen och Christiaan de Groot, mijke.van.ratingen@gmail.com

Internt

- Sabine Lagerberg
- Birgitta Alexandersson
- Lena Niklasson
- Lena Carlsson

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.